

**GELİŞMİŞ ÜLKELER VE AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİNDEKİ
ÖZEL EMEKLİLİK UYGULAMALARI VE TÜRKİYE'NİN
DURUMU**

Yrd. Doç. Dr. Bahaddin RÜZGAR
Marmara Üniversitesi Bankacılık ve
Sigortacılık Yüksekokulu Aktüerya Bölümü
bruzgar@marmara.edu.tr

İlker BAYRIM
Marmara Üniversitesi Bankacılık ve
Sigortacılık Enstitüsü
ibayrim@yahoo.com

ÖZET:

Dünya sosyal güvenlik sistemleri son yıllarda büyük finansman sorunlarıyla karşı karşıya kalmıştır. Birçok ülkede nüfusun giderek yaşlanması ve bu yaşlanan nüfusun sosyal güvenlik harcamalarının maliyetinin çok yüksek olması büyük finansman açıklarına neden olmuştur. Ayrıca artan işsizlik, hizmet seviyesinin düşüklüğü, kayıt dışı istihdam, aktüeryal dengelerdeki bozulma, yüksek enflasyon, organizasyon ve yönetim bozuklukları gibi sorunlar da sosyal güvenlik sistemlerinde krize neden olmaktadır. Bu finansman açıklarının kapatılması ve devletin sosyal güvenlik yükünün azaltılması amacıyla birçok ülke sosyal güvenlik sisteminde reformlar yapma yoluna gitmiştir. Bu amaçla çok basamaklı sosyal güvenlik sistemlerine geçilmiş ve özel emeklilik uygulamaları bu sistemler için kurtarıcı olarak görülmüştür. Böylece devletin üzerindeki finansman yükü özel sektöre devredilerek sosyal güvenlik sistemlerinin yeniden yapılandırılması amaçlanmıştır.

Bu uygulamalara paralel olarak son yıllarda ülkemizde de sosyal güvenlik alanında reform çalışmaları

başlatılmıştır. Bu amaçla kamusal sosyal güvenlik sistemini tamamlayıcı olarak Bireysel Emeklilik Sistemi kurulmuştur. Bireysel Emeklilik sosyal güvenlik sisteminin ikinci ayağını oluşturmakta ve tamamen gönüllü katılıma dayanmakta olan fonlu bir sistemdir. Bu sistem ile katılımcılar emeklilik döneminde ek bir gelir elde ederek belli bir refah standardına ulaşmış olacaklardır. Ayrıca bireysel emeklilik hesaplarında toplanan fonların yatırıma yönlendirilmesiyle ekonomiye uzun vadeli kaynak sağlanarak istihdamın artırılmasına ve sermaye piyasalarının derinleşmesi ve gelişmesi sağlanacaktır.

Yukarıdaki açıklamalara dayanarak hazırlanan bu çalışmada, sosyal güvenlik sisteminin finansmanı açısından önemli olan özel emeklilik sisteminin Türkiye'deki mevcut durumu gelişmiş ülkeler ve AB ülkelerindeki uygulamalarla karşılaştırılarak gelecekteki projeksiyonları yapılacaktır. Bu bağlamda, Türkiye'de Bireysel Emeklilik Sisteminin gerekliliği ile hem bireyler hem de ülkemiz açısından sağlayacağı fayda ve avantajlar açıklanmaya çalışılarak öneriler ortaya konulacaktır.